

Reflexions del Consell de la Informació de Catalunya (CIC) sobre el tractament mediàtic a la ultradreta

El partit d'ultradreta Vox, a part de tenir representació en el Parlament de Catalunya (11 diputats), ha aconseguit a les últimes eleccions un total de 124 regidors en 76 municipis. La ultradreta independentista d'Aliança Catalana ha assolit l'alcaldia de Ripoll i presència a dues poblacions més. El Front Nacional, l'alcaldia de la Masó. I el Som identitaris de Josep Anglada torna a estar a l'Ajuntament de Vic.

Per tant, els mitjans de comunicació, en especial els de proximitat, han de decidir com tractar des del punt de vista informatiu aquestes formacions. És una decisió editorial que correspon als responsables de cada mitjà. Però el Consell de la Informació de Catalunya (CIC) considera necessari compartir unes reflexions que poden servir de marc deontològic davant els dubtes que pot comportar aquesta decisió editorial.

En el Ple celebrat el 26 de juny del 2023, el CIC ha aprovat per unanimitat les següents consideracions:

La ultradreta no es pot tractar com una ideologia més. Té efectes destructius sobre la convivència, representa l'exclusió d'una part de la societat; fomenta el discurs de l'odi; el sentiment de por, i el menyspreu de la veritat. Alimenta el negacionisme d'evidències socials i científiques: des de la violència masclista al canvi climàtic. En els seus programes es reflecteixen actituds supremacistes, xenòfobes, racistes, homòfobes i contràries a la igualtat entre homes i dones i als drets LGBTI+.

El discurs de la ultradreta, a diferència de les altres posicions polítiques, intenta deshumanitzar als qui considera 'enemics', en molts casos col·lectius vulnerables. Per tot això, la ultradreta va més enllà del que coneixem com populisme i constitueix una amenaça real per a les democràcies, per la convivència, la solidaritat i la justícia social. El seu ideari, de portar-se a la pràctica, crearia un escenari que podríem qualificar d'autoritarisme post democràtic.

A la majoria de les democràcies consolidades europees, els partits tradicionals de dretes estableixen un 'cordó sanitari' a l'extrema dreta, i els mitjans de comunicació, també. A Espanya passa tot el contrari i part de l'establishment mediàtic no té objeccions a blanquejar l'extrema dreta. No només per la ideologia d'alguns d'aquests mitjans, sinó perquè el discurs genera fervor o indignació, és a dir, audiència.

El més preocupant de la ultradreta no és tant la seva presència a les institucions, sinó la capacitat d'imposar marcs mentals i d'establir l'agenda mediàtica. A Espanya mitjans amb gran poder d'audiència donen cobertura i blanquegen els missatges i els personatges de Vox. Altres mitjans difonen els postulats de la ultradreta per una mal entesa neutralitat.

El CIC valora que la posició majoritària a Catalunya, tant dels mitjans d'àmbit general com dels de proximitat, és la d'intentar no fer el joc a l'ideari de l'extrema dreta. Però el dilema està en la necessitat d'informar adequadament de partits amb presència a les

institucions i, a la vegada, la voluntat de no fer-los publicitat. En la resolució d'aquest dilema, el CIC insisteix en tenir en compte les consideracions d'aquest document.

La llibertat d'expressió implica la llibertat d'opinió. Però això no vol dir que totes les opinions siguin igual de vàlides. Si una opinió atempta contra els drets humans no hauria de trobar altaveus als mitjans. El periodisme té l'obligació ètica de rebatre les fal·làcies de la ultradreta i evitar que aquestes opinions es tradueixin en mesures polítiques.

El periodisme té el deure de desemascarar les mentides de la ultradreta i donar suport a totes les persones i col·lectius assenyalats per les seves formacions polítiques i els seus altaveus mediàtics.

De la mateixa manera que l'extrema dreta representa un repte democràtic per l'àmbit de l'Educació i la societat en general, també interpel·la al periodisme honest i responsable.

El CIC considera que en el cas de l'extrema dreta no es poden aplicar els criteris de neutralitat informativa perquè els seus postulats afecten la mateixa essència de la democràcia i els drets humans.